

jim životom, za strastima i senzacijama. Pesme skroz subjektivne, stoga su po negde napojene ititanizmom i zamagljene misticizmom, ali koji je u stvari meni i onim akogi imaju razumevanja i smisla, jasan, jer iza svet toga vriju osećaji, iskreni i pravi. Jedva mogu da se uzdržim od daljeg tumačenja. Ali Vama neće biti potrebno.

Primitite dakle, G. Doktore, ove moje sirotanke gorde i molim Vas ocepiti malo vremena te mi pišite iskreno šta mislite o njima. Ako Vam se svide, ja sudbu njihovu predajem u Vaše ruke, ako im nadete gdegod krova i kućišta. Ovu svoju najmiliju sam se usudio Vama prikazati, ako ne uzimate ništa protiv. Ponovo Vas moli i toplo pozdravlja Vaš odani poštovalac (adresa u Budimpešti na mad.)

Veljko Petrović

II

B. Pešta 17. XI 05

Veleučeni G. Doktore

Ovaj čas Vam bacih pismo rekomandovano i odmah zažalih što tako preduhitreno učinih. Molim Vas, Gospodine Doktore, nemojte mi čitati ono pismo, ili dajbudi zaboravite ga, pocepajte ga. Ja ga se strašno sramotim.

Ono je užasno nespretno, ružno, tako nepisano, tako do drskosti nedostojno Vas, da Vas molim spalite ga i nemojte me po njemu ocenjivati. Hteo sam u njemu mnogo da kažem, pa nisam kazao ništa, a to što sam kazao, iznešeno s brda dola, nezgrapno.

Hteo bih ovaj put da popravim prvu svoju grešku, ali neću da Vam mnogo dosadujem. Imao bih istina nekih pitanja, koja bih volio na Vas upraviti i koja se u meni povodom Vaše prekrasne rasprave o modernoj lirici u engleza »u Delu« stvoriše. No i to ostavljam — za posle.

Još jednom molim, da mi oprostite na dosadi i da me ma u najkraćim potezima udostojite Vaših impresija o mojim pesmama i da napred primite doplu hvalu i izraz dubokog štovanja od

Veljka Petrovića

III

U B. Pešti 18. VIII 06.

Visokopostoovani Gospodine Doktore!

Smatram za prijatnu dužnost, da Vam javim da će u narednom broju našeg lista »Croatia« izaći Vaša jedna pesma u odličnom prevodu jednog dobrog modernog mladog pesnika mađarskog — i to II iz »Muzičkih vizija«. No da bi potpuniju sliku dali Vaše umetnosti, to ćemo u budućem iza ovog

broja izdati još dva, od Vaših snažnih soneta.

Ujedno bi učinili ne samo nama, no uopće našoj kulturi uslugu, kada bi bili tako dobri baš, da nama za list napišete kakav okračji esej o literaturi ili ma o kom našem pitanju. List ćemo Vam poslati i videćete da su nam saradnici prvi srpski i hrvatski političari, naučnici i književnici. Prevode mi obavljamo i to najsavešnije. Mađarska štampa i najstrožija kritika vanredno se laskavo izražava o njemu i o osobito literarnim prilošcima. Nazivaju Croati-ju najotmenijom mađarskom revijom. Što se tiče rasprave, koju sam obećao o Vašoj poeziji, po svojoj prilici biće do jeseni. Neću diletantski i površno, to stoga odugovlačim.

Ali iskreno da Vam kažem, bez laskanja, ispunjava se ono što smo nas dvoje, moj prijatelj Malušev i ja rekli još pre godinu dana, Vi silno napredujete (oprostite, što ne mogu drugi izraz da nadem, ovaj od mene za Vas doista suviše je drzak). Ja sam tako rekuć gutao treću knjigu. A ovi soneti u Br. Kolu, otvaraju vrata novoj srpskoj poeziji, poeziji od mesa i krvi, sprskoj a modernoj (to je moj ideal). Poziv pesnicima u kulama od elefantске kosti i ebena, da zagaze u život. Ja Vam iskreno zahvaljujem na tim sonetima, koji su velika dobit po nas.

Vaš iskreni poštovalac
Veljko Petrović

Br. IV Veres Paluē u.19.

sat vrhovnog uskladitelja draginja urošević

NARCIS U UHU

*I lik i pružen struk svetle, grmi miris
na proplanku dublje uraslom u bukovu šumu
od bunara u crnicu, uzdignutijem od neba.
Grca vetar oko stabljičice,
belim prozirom pokrivenog lica neveste
i na žutom tučku uzdrhti ruka šumskog demona.
Dva-tri su kamena stepenika da se side do vode
koja će se tek vekovima skupljati u jezeru
i zazivati krošnje drveća i ptice u letu.
A munja još miruje negde, u nekom rektku sveta,
možda u zvuku, prapocetku voda i reka,
neizmerna, neposlušna i voljena čerka oblaka.
Još se nije sabralo vreme za kišu
i još voda ne govori svojim pradavnim jezikom.
Viri litica sunca pored proplanka u uhu
i šapuće narcisovom cvetu čas jaru, čas čar svetlosti.
Gde da se ogledne lepi šumski stručak
kad je svet suv, proplanak suv, šuma suva?
Zar da čeka da istekne nemejljivo vreme
u kome, kao na mesečevom tšnjiru,
igraju sunčevi vilenjaci, prozirni igrači?
Ili da se spusti niz sebe, tamo gde je tama gusta
a ipak u proleće pčele ranije počinju da lete?
Možda u unutrašnjosti stabljičice postoji svest,
u svesti jezero, ogledalo pouzdanije od zenice?
Ko zna! Tek u uhu se širi proplanak,
probudeni narcis muca na sav glas
da su mitovi zarasli u korov, presahla jezera,
da odgovornost za ljupkost lika
pada na tačku u kojoj se prostor i vreme
ukrštaju sa svetlošću.*

PERUN I VODAN, AVGUSTOVSKOG POPODNEVA

*U sred sunčevog motovila, u letnju predu i potku
stupio si nogom i izlizadoj cipeli, ti, bog Perun,
mrka grmljavina i sa zapenušanih radio-valova,
zarobljeni u sjajne mehure, Vodan i valkire.
U sobi gaca popodneveni tren, odmara se mir,
zevaju crteži sa zidova, izviruju bombone iz zdele.
Slovenska duša, tek zrnice iz tvog pogleda,
jezičak skrivene strasti i mutnog plamena.
Prišao ti je Vodan. Rukovali ste se
i sagledah dva muškarca sa obala muzike
i udaljene stvarnosti. Ruka je otkrila ruke.
Prst je drhtao u vazduhu, podstaknut drugim prstom,
kao da je moja soba slovensko-nemačka šuma.
Dva ste boga, u običnoj gradskoj prostoriji, pošla
uz vode, jezera i visoravni da otkriju borovu dušu.*

*Ruke od svetlosti Vodan je položio na okrugli stočić.
Po tepihu sa istkanim narandžastim mrljama
posedale su valkire, telesne suštine a nevidljive,
da čekaju vojničke duše. Zvučne devojke
doteranije (sa nakitom od rose) nego da je praznik
i da se blagost sliva na glavni trg u Valhali.
Mrmrljaju božice, narandža se kida iz glasa
i uvlači duboko u zidove. Ponire u kostur zgrade.
Da su, tebi nasuprot, seli Čajkovski ili Wagner
zar bi razmrsili ono što smo obasjani zamrsili?
Čujem dodirivanje dva glasa, oba topla i meka,
vihora i lahora. Vas dva mlada muškarca
otkrili ste mi da se satne kazaljke kreću unatrag
a kazuju suštinu i čas. Kazuju pospani sat
u avgustovskom žaru zaleden. Čutimo ja i valkire,
čute zvona sa crkava koje će biti podignute u budućnosti.
Mir sa svima nama.*

LOTOVA ŽENA

*Nikada nije zaključio zašto se okrenula.
Pitanje se otezalo kao zmija u travi,
noćima posle kad san nije hteo da dotakne kapak.
Sve jednostavne i neizbežne odgovore odbacio je.
Razmišljanje mu beše postalo sudbinom
u njenom slanom odsustvu, određenom
da se nikada ne prekine.
Da je mogla, slan stub a opet zanosna, da prošapuće,
da se reči, zelene maslinke, sruče
u zdelu na bračnoj trpezi, šta bi mu rekla?
Lot je išao napred, na ravnomernom odstojanju
za njim čeljad, ovce, dve koze, pa pas.
Ona poslednja, zaštitnica bežanja
i pred bogom zaloga. Njene suknje
tkane od finog konca, dok je on na bregovima
napasao stoku a deca uvežbavala mladenačku dokolicu.
prvo je oko sebe obmotao pustinjski trn.
Zatim ih je dodirnuo veliki plameni jezik.
Pored uha, okičenog mindušom kupljenom
na velikom stočnom vašaru, prozviždalo je nešto.
Ptica ili andeo? Neveran savezu on je počeo
da izaziva njena čula, zatvorena kao noćni cvet,
dok je muž nemo putovao dogovoreni put.
Shvatila je: razgovarao je sa njom mislima,
da ni tu ne bude sama bog je sišao u njem um.
Naklonost velika, nema šta! Mužu neka ostane pravo
a njemu ima da se preda čežnja. I tako da se nastavi
put dvojinom, solju i medom, vatrom i vodom.
Pre nego što se okrenula, sa novim razumevanjem,
prema Sodomu i Gomori, zahvali na milosti
što joj beše ostavljeno da odlučuje sekund-dva.
I postade stub soli.*